

Nieuwe handreiking over betekenis en toekomst parochiekerken

Geschreven door Jonas Danckers, adviseur religieus erfgoed bij het expertisecentrum PARCUM

Op 9 december 2020 lanceerden de Vlaamse bisschoppen een nieuwe brochure over de betekenis en de toekomst van parochiekerken. De brochure bundelt de visietekst 'Het Kerkgebouw. Betekenis en toekomst' die op 27 juni 2019 verscheen en een nieuwe handreiking 'Toekomst van de parochiekerken'. De handreiking gaat dieper in op het beheer en de neven- of herbestemming van parochiekerken. Jonas Danckers nam de brochure door.

Waarover gaat de brochure?

De laatste jaren komt de toekomst van parochiekerken steeds meer op bestuursagenda's te staan. De dure onderhoudskosten en de kleiner wordende gebondenheid aan gemeenschappen dwingen tot nieuwe oplossingen. In heel wat gemeenten zijn kerkenbeleidsplannen opgesteld of is men hiermee bezig. Met deze brochure willen de Vlaamse bisschoppen hun visie op de toekomst voor de parochiekerk duiden.

In juni 2019 kwamen de Belgische bisschoppen naar buiten met de gemeenschappelijke visietekst 'Het Kerkgebouw. Betekenis en toekomst'. Hierin riepen de bisschoppen de geloofsgemeenschappen op om na te denken over de toekomst van het kerkgebouw. Uiteraard moet hierbij rekening gehouden worden met de meervoudige en unieke betekenis van het gebouw. Ook leggen ze de nadruk om realisme en voorzichtigheid aan de dag te leggen. En kerken zo veel mogelijk open te stellen.

Met de handreiking 'Toekomst van de parochiekerken', die nu wordt toegevoegd aan de visietekst, willen de Vlaamse Bisschoppen de verschillende betekenislagen en mogelijkheden van kerken benadrukken. Daarnaast willen ze meer duidelijkheid scheppen omtrent de te ondernemen stappen voor neven- en herbestemming. Bedoeling van deze gezamenlijk handreiking is het beleid van de verschillende bisdommen over deze thematiek te stroomlijnen.

Was een update van de visietekst nodig?

Op verschillende plaatsen worden de kerkenbeleidsplannen uitgevoerd. De neven- of herbestemming van een parochiekerk is geen makkelijk proces. Vaak komen praktische én emotionele bezwaren naar boven. Deze handreiking wil een omkadering aanbieden aan iedereen die met de parochiekerken begaan is. Het is dus meer een praktische uitwerking van de voorgaande richtlijnen uit 2012 en de visietekst van 2019.

Wat zijn de opvallendste passages in de handreiking?

De bisschoppen roepen op om niet te snel over te stappen op de herbestemming van een kerk. Pas wanneer alle 'alternatieven tot behoud van de religieuze bestemming binnen de katholieke Kerk' onderzocht zijn. En indien mogelijk ook eerst nevenbestemming in tijd en ruimte te onderzoeken.

Daarnaast benadrukken ze ook het belang van het openstellen van kerken en de verschillende betekenislagen van kerken. Waarbij de pastorale functie en de kerk als ontmoetingsplaats cruciaal zijn.

In de handreiking wordt niet enkel gekeken naar het onroerend kerkelijk erfgoed, maar ook naar het roerend erfgoed. De bisschoppen erkennen de gevoeligheid rond de collecties van kerken.

Een goede zaak?

Een zeer goede zaak! Bij de opstart van een neven- of herbestemmingstraject is er nog te weinig aandacht voor de collectie en de devotie, emoties en verhalen die eraan verbonden zijn. Ook deze moeten deel zijn van het traject en kunnen mee gestalte geven aan een neven- of herbestemming. De opmaak van een inventaris is hierin een eerste stap. Waardering en selectie de volgende. Wanneer een gemeenschap overgaat tot een effectieve herbestemming zijn nu enkele duidelijke regels geformuleerd.

De brochure bestellen kan je hier: https://www.halewijn.info/catalogus/het_kerkgebouw